

Žena u hrobu, muži za ní a také Tomáš

Převod materiálu

Iva Květonová

Pořadí v lekci

47

Téma

Setkání se vzkříšeným Ježíšem mŕní lidské životy.

Cíle

- Dŕti poznají, ŕe pŕi setkání s Ježíšem se strach mŕní v radost. A také ŕe z nedŕvěry se pomalu rodí víra, která pomáhá najít pevnou pŕdu pod nohama.
 - Dŕti pochopí, ŕe hledání toho „jak to tenkrát bylo“ nás nikam nedoveďe. Vzkŕšení je cesta, kterou jde pŕed námi Ježíš, a my smíme ve víře jít za ním. Ježíšovo pozvání mŕžeme slyšet a uvŕŕit mu. Ale ne vidŕt, sáhnout si jako Tomáš.
-

Pro uŕitele

Poznámky k textu

- *Kdyŕ ŕešt? bylo tma* — pŕibŕh se odehrává v ŕeru, kdy ŕešt? není nic jasné. Ješt? panuje smutek, nejistota, strach. Neví se, ŕe se stalo nŕco, co zásadním zpŕsobem mŕní celou velkopáteŕní situaci. První paprsky svŕtla se teprve zaŕínají objevovat a s nimi se dávají do pohybu události vzkŕšení. Smutek se pomalu mŕní v radost. Z nedovŕry se rodí víra.
- *Marie Magdalská* — jedna z ŕen, které pŕihlížely Ježíšovu ukŕiŕování a pohŕbu. Je jedním z prvních svŕdkŕ setkání se vzkŕšeným Kristem. Její pŕítomnost u prázdného hrobu zmiŕují všechna ŕtyŕi evangelia. Podle dŕívŕjších zpráv patŕila Marie do ŕiršího okruhu kolem Ježíše. Podle L 8,2 ji Ježíš uzdravil, vyhnal z ní sedm démonŕ. Ta, která to kdysi nemŕla v hlavŕ v pořádku, mŕŕe pŕsobit i tŕm, kteŕí ji znají, jako nevŕrohodný svŕdek vzkŕšení.
- *Šimon Petr a ten, kterého Ježíš miloval* — Šimon Petr a Jan, jeden ze dvou synŕ Zebedeových. Dva z Ježíšových uŕedníkŕ, dva z jeho nejbliŕších. Ježíš je bere spolu s Janovým bratrem Jakubem s sebou tam, kam jiné ne (vzkŕšení dcery Jairovy Mk 5,37; promŕnŕní na hoŕe Mt 17,1; modlitba v Getsemane Mt 26,37). Podle Janova evangelia jsou prvními z uŕedníkŕ, kteŕí vidí prázdný hrob.
- *Nedotýkej se mne* — Vzkŕšený „není k mání“ ani našim smyslŕm ani našim citŕm ani našemu náboŕenskému rozpoloŕení. Nelze se s ním setkat „fyzicky“, tak jako s pozemským Ježíšem. Nejde se ho dotknout, nelze ho nezávazŕ vnímat, nelze ho „nafilmovat“ a pŕedvádŕt — lze v nŕj pouze vŕŕit. Patŕí k Otcí — a my „jen“ mŕžeme zaslechnout (a uposlechnout) jeho pozvání k víře.
- *Za zavŕenými dveŕmi* — ztráta perspektivy a spoleŕenství s Ježíšem nevede jen ke smutku, bezradnosti a beznadŕji, ale posléze ke strachu. Zaŕínající církve si pŕipadá bez opory, ztracená a ohroŕená — to ji vede k tomu, ŕe se zamyká ve svém spoleŕenství, místo aby svému okolí zvŕstovala evangelium.
- *Pokoj vám* — pozdravení pokoje nezní jako obvyklá rutina. Pozdrav pokoje jim zpŕítomŕuje upokojení, dŕvěru, nadŕji, všechno, co se smrtí Ježíše ztratili. Pokoj pŕichází s Kristem, uŕedníci ho smŕjí pŕijmout.
- *Tomáš (Didymos, tj. Dvojŕe)* — jeden z Dvanácti nebyl s uŕedníky, kdyŕ se jim Ježíš zjevil poprvé a jejich svŕdectví nevŕŕil; Ježíš se pak ukázal i jemu.

- *Můj Pán a můj Bůh* — Tomášova reakce na setkání s Ježíšem je vyznáním víry. Způsob tohoto vyznání připomíná např. Dt 6,4 (slyš, Izraeli, Hospodin je náš Bůh). Vyznání není reakcí na zázrak, ale na neekvané zjevitelné Kristovy vysvobozující moci.
- *Blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili* — Tomášův příběh se týká všech dalších povelikonočních generací křesťanů. Nejsou o nic ochuzeni ani zkráceni. Víra roste z naslouchání překvapivé přítomnosti Pána — Ježíše.

Úskali

Evangelijní příběhy, které vyprávějí o prázdném hrobu a o tom, jak se vzkříšený Ježíš dává poznat různým lidem, nelze chápat popisně, ale jako svědectví víry různých lidí. Možná proto jsou příběhy v jednotlivých evangeliích rozdílné. Nemáme se snažit dobrat se toho, jak všechno historicky proběhlo, snažit se přijít na kloub zmrtvýchvstání. Tato cesta by nás odvedla od vlastního obsahu zvěsti velikonočních příběhů. Není důležité, jak se zmrtvýchvstání stalo, ale že se stalo. Otvírá se nám tu prostor pro víru. Vzkříšení není oživení již mrtvého těla, ale Boží navrácení Ježíše do života jinak, nově, nepopsatelně.

Úloha obsahuje dva příběhy. Pro předškolní děti doporučíme příběh o nevěřícím Tomášovi vynechat. Byl by to velký nápor na jejich pozornost. V ostatních skupinách lze použít oba příběhy, záleží na časových možnostech.

Odkazy

Linden, Nico ter: *Král na oslu. Vyprávění z novozákonních evangelií*. Benešov: EMAN, 2011.

Küng, Hans: *Ježíš*. Praha: Barrister & Principal, 2013.

Küng, Hans: *Krédo. Apoštolské vyznání víry dnes*. Praha: Vyšehrad, 2007.

Greplová, Světlana: *Tětiho dne vstal z mrtvých*. Dostupné z <http://goo.gl/2qbL7O>.

Fér, Martin: *Vzkříšení*. Dostupné z <http://goo.gl/OTBRYR>.

Klinecký, Pavel: *Vzkříšení Pána*. Dostupné z <http://goo.gl/5tOsHM>.

Obrázky, pracovní listy — <http://goo.gl/2CTiMf> (Marie u hrobu — komiks k domalování), <http://goo.gl/E9jNWK> (Rabbuni! — obrázek s možností doplnění textu), <http://goo.gl/9ag2Zu> (skládá se „vítání v noci“), <http://goo.gl/OWCJi4> (nevěřící Tomáš — krátký komiks k vymalování), <http://goo.gl/R9Bfck> (nevěřící Tomáš, dokreslování).

Pro děti

Pro předškolní děti

Připravte si doma pro děti dva druhy obrázků lidí: 1) těch, kteří se usmívají, 2) těch, kteří jsou smutní, pláčou. Je dobré, aby od každé emoce bylo alespoň 5 obrázků (minimálně podle počtu dětí ve skupině). Můžete použít například fotografie z rodinného alba, obrázky z časopisů, okopírovat obrázky z dětských knížek. Obrázky můžete i podlepit lepenkou pro lepší manipulaci. Příprava vyžaduje čas.

Postavte si děti do kruhu na zem nebo kolem stolu. Je třeba, aby doopravdy kruhu dobře viděli. Položte před ně promíchané obrázky. Nechte děti, aby si je prohlédly. Jak se ty lidi tváří? Jsou veselí? Smutní? Nešťastní? Zkusme je rozřadit na dvě hromádky, na veselou a na smutnou. (Ideálně nechte děti vybírat po jednom, aby se na každého dostalo.)

Děti, kdy býváte veselí? Z čeho míváte radost? A z čeho býváte smutní? Kdy pláčete?

V Bibli je příběh o jedné ženě, která se jmenovala Marie. Ta byla moc smutná a pořád plakala. Uměl jí totiž její přítel, u přítel, kterého měla moc ráda. Ježíš. Stalo se to teprve před pár dny. Marie od té doby skoro nespala a neměla ani chuť k jídlu. V neděli brzy ráno, ještě byla skoro tma, vyběhla z domu a pospíchala na hřbitov, kde byl Ježíš pochován. Ježíše dali do takové hrobky, to je něco jako malá jeskyně ve skále, a vchod zakryli těžkým velkým kamenem. Marie přes slzy skoro neviděla na cestu. Byla moc překvapená, když si těsně před hrobem všimla, že kámen tam není a vstup do hrobu je otevřený. Tak se polekala, že raději hned utíkala pro uředníky, ať se taky podívají. Pěšili s ní pak Jan a Petr a ti uviděli prázdný hrob. Ježíš tam nebyl. Všichni z toho byli překvapeni a nevěděli, co si mají myslet. Marie dál zůstala u hrobu a plakala. Ježíš uměl a teď ho někdo možná z hrobu odnesl a ona se nebude moci rozloučit. Najednou si všimla nějaké postavy. Trochu se lekla. Ale ten člověk se jí vlídně zeptal: „Proč pláčeš? Koho hledáš?“ Marie si myslela, že je to zahradník a že možná on kam odnesl Ježíšovo tělo. A tak mu řekla: „Pane, řekni mi, prosím, kam jsi tělo odnesl, já pro něj půjdu.“ A on jí znovu klidně řekl: „Marie!“ V tu chvíli poznala, že je to Ježíš v hlas. Vždyť ho dobře zná! „Ježíši, to jsi ty!“ A já jsem se tak bála. Tolik jsem pro tebe plakala.“ Marie měla obrovskou radost. Už neplakala, ale usmívala se. A pak utíkala za uředníky a radostně volala: „Viděla jsem Pána!“

Pomůcky: obrázky smutných a veselých lidí, omalovánka Marie Magdalena zvstává u hrobu — odkaz najdete v oddíle „obrázky“.

Pro mladší děti

Stalo se vám někdy, že jste si mysleli, že máte pravdu, ale nikdo vám nevěří? Dokonce ani rodiče vám nevěří? Jak jste se při tom cítili? A co jste dělali? Snažili jste se dál přesvědčovat? Dodávat důkazy, že pravda je na vaší straně?

Kdysi žila jedna Marie. Nemyslím Ježíšovu matku, ale jinou Marii, Marii z Magdaly. Byla nemocná. V hlavě jí strašilo, slyšela děsné hlasy, život byl pro ni hrozným utrpením. Lidé se jí vyhýbali. Nejbližší nevěděli, jak jí pomoci. Pak potkala Ježíše a ten ji uzdravil. Zase se smála, zase mohla být se svými přáteli a hlavně s Ježíšem. S ním se cítila bezpečně.

Jenže Ježíše ukřižovali. Marie byla u toho. Bylo to hrozné. Dnes jsou to právě dva dny. Marie je hodně smutná. A taky má strach, že teď už se o ni nikdo nepostará, když bude potřebovat. Dívala se, kam Ježíše pohřbili a teď by moc chtěla ještě zajít k jeho hrobu, rozloučit se. Řekla kvůli tomu až do neděle, protože to byl pro Židy obyčejný všední den. V neděli neplatila písná pravidla daná pro sobotu jako třeba zákaz chození na hřbitov. A teď konečně vyšlo slunce, tak utíká na hřbitov. Ani jí nedošlo, že se stejně do hrobu nedostane, protože vchod zatarasili obrovským kamenem, kterým pohne jen několik silných chlapů. Ale když tam konečně přijde, tak vidí, že kámen je od hrobu odvalen. Marie se poleká a má strach. Tak rychle utíká do domu, kde byli schováni uředníci.

Buší na dveře a volá: „Petře, Jane, vstávejte, a honem se pojďte podívat. Kámen někdo odvalil a vzal Ježíše. Prostě tam není!“

Petra tak trochu napadlo, že ta Marie se zase zbláznila, že jí straší ve věži jako kdysi. Vlastně se mu ani nechtělo vycházet z domu. Možná měl strach, že by ho mohli zahlédnout nepřátelé.

Marii bylo líto, že jí uředníci nevěří. Ale nevzdávala se a znovu opakovala: „Vstávejte a pojďte se podívat, Ježíš v hrobu není!“ A tak Petr i Jan nakonec utíkají ke hrobu.

Jan byl naštěstí vždycky lepší, takže je u hrobu první. Sotva nakoukne dovnitř, vidí, že Marie měla pravdu. V hrobu nikdo není, jen plátna, kterými se omotávají mrtví. A to už dobíhá udýchaný Petr a vidí to taky. Uvnitř se trochu zastydí, že Marii nevěřil. Pak jdou domů, jsou celí překvapení a neví, co si mají myslet. Jen Marie ještě postává u hrobu a pláče. Má strach. Cítí se sama, ztracená.

Po chvíli zoufalství se znovu podívá do hrobu a s překvapením tam vidí dva anděly. A ti se ptají: „Marie, proč pláčeš?“

Marie na to: „Někdo odnesl Ježíše a já te? nevím, kde je.“

Pak se otočila a uviděla nějakého muže. Zdálo se jí, že je to zahradník.

Zeptal se jí: „Proč pláčeš? Koho tady hledáš?“

A ona: „Jestli o mém Pánu něco víš, tak mi to, prosím, řekni!“

A muž jí říká: „Marie!“ Ten hlas se jí zdá najednou tak povdomý! Vždy, vždy je to Ježíš! Marie má obrovskou radost a už už chce Ježíše obejmout.

Ale Ježíš jí říká: „Ne, Marie, nedotýkej se m?, raději hned utíkej za učedníky a řekni jim, že jsem v hrob nezstal, ale že jdu ke svému Otci, k Pánu Bohu. Utíkej, budou mít taky takovou radost jako ty.“

A Marie jde, bří, usmívá se.

Ten den se stalo ještě něco důležitého. Ježíšovi učedníci měli pořad velký strach. Ježíše zabili a oni se báli, že i pro ně si přijdou vojáci. Raději zamkli dveře a vůbec nevycházeli z domu.

Najednou se jim ukázal Ježíš a řekl jim: „Upokojte se, nemějte strach. Podívejte se, jsem to já.“ A ukázal jim ruce probodané od hřebů.

Jeden z učedníků, Tomáš, mezi nimi zrovna nebyl. Možná šel obstarat nějaké jídlo, možná šel zjistit, jaká je venku situace. Když se vrátil, ostatní mu vyprávěli, co zažili. Že viděli Ježíše, že to byl opravdu on. Že viděli rány na dlaních a na boku. Ale Tomáš jim nevěřil. „Kdepak, to jsou nějaké nesmysly. Dokud sám neuvidím, tak tomu neuvěřím!“

Asi za týden byli učedníci zase pospolu v domě. Tentokrát s nimi byl i Tomáš. A stalo se, že zase přišel Ježíš a zase byl mezi nimi a uklidňoval je jako před tím. A pak řekl Tomášovi: „Tomáši, poj ke mně a klidně si sáhni na mé ruce, na ránu v mém boku. Vidím, že nevěříš, tak si sáhni a věř.“ Tomáš si sáhl a uvěřil.

Pomůcky: můžete použít obrázek vzkříšeného Ježíše a Marie, s možností doplnění v textu. A k příběhu o Tomášovi komiks k vymalování. Obojí najdete mezi odkazy v obrázcích.

Pro starší děti

Starší děti slyšely příběh o vzkříšení Ježíše většinou již několikrát. Zkuste se s nimi bavit o tom, co znají. Jaké postavy přišly ráno ke hrobu (Marie Magdalská, druhá Marie, Salome, Jana, Petr, Jan)? Koho tam potkaly (anděl, strážci, mládenec, dva muži v zářícím rouchu, zahradník)? Zapisujte společně různé znobarevnými fixy na velký papír. Pak zhodnoťte.

Děti by si měly všimnout, že příběhy nejsou vždycky stejné. Je jim třeba vysvětlit, že v každém evangeliu se vypráví o prázdném hrobu trochu jinak:

- prvními svědky těchto událostí u prázdného hrobu nejsou vždy ty stejné osoby;
- jiný počet osob u prázdného hrobu;
- že Ježíš není mezi mrtvými, ale byl vzkříšen, oznamuje pokaždé někdo jiný;
- vzkříšený Ježíš se ukazuje různým lidem různým způsobem.

Pro to tak je? Ti, kdo evangelia psali, zřejmě záměrně nechťli, aby byla vyprávění o vzkříšení jednotná. Nechťli, aby se z nich dala poskládat biografie zmrtvýchvstalého Ježíše. Ona různost příběhů nás má navést

ke koncentraci na vlastní obsah zv?sti o vzk?íšení a ne nás od ní odvád?t zkoumáním, jak to historicky bylo. Totiž, že vzk?íšení je cesta, kterou nám Ježíš svým vzk?íšením otev?el a my ji smíme ve ví?e p?ijmout a jít po ní.

K p?íb?hu o nev?íím Tomášovi

Zjist?te, zda si d?ti p?íb?h pamatují, p?ípadn? p?ipome?te.

Co pro m?, pro tebe znamená víra?

Je to d?v?ra, spolehnutí se na to, co nevidím, na co si nem?žu sáhnout, co se nedá nijak dokázat? M?žu mít však n?jaké vlastní zkušenosti, zkušenosti lidí kolem m?? Tomáš pot?eboval vid?t, pot?eboval si sáhnout, p?esv?dit se. My takovou možnost nemáme. Naše víra se nerodí z vid?ní, ale ze slyšení. Máme to t?žší než Tomáš, než Marie? K ví?e pat?í také pochybnosti. Tomáš je také m?l a nikdo mu za to nenadával.

?emu všemu jsme ochotni v?ít, i když je to nedokázané, nepodložené, podivné?

Po tomto „úvodu“ lze se staršími d?tmi vyrobit komiks podle vypráv?ní Janova evangelia, které si společn? p?etete. Text m?žete rozd?lit na jednotlivé scény. Každou scénu m?že zpracovat jedinec, dvojice atd., záleží na tom, kolik d?tí ve skupin? je. Nabídnuté scény m?žete seškrtat, p?ídat... „Úvod“ zabere jist? dost ?asu, proto bude lepší scény dop?edu nakopírovat (použijte hotové obrázky v odkazech, podrobnosti v „pom?ckách“) a d?ti mohou dod?lat bubliny a vepsat do nich text. Jednotlivé obrázky pak pospojíte na velký papír.

1. Marie pospíchá ke hrobu, kámen je odvalený
2. Marie b?ží pro Petra a Jana
3. Jan a Petr nahlíží do prázdného hrobu
4. Marie a dva and?lé
5. Marie a zahradník
6. Marie poznává Ježíše
7. U?edníci za zav?enými dve?mi a Ježíš uprost?ed
8. U?edníci vypráv?jí Tomášovi, ten nev?í
9. Tomáš sahá Ježíšovi do ran a uv?í

Pom?cky: dva velké papíry, menší papíry, barevné fixy, tužky, pastelky, n?žky, jednotlivé scény z *Odkaz?* (Marie u hrobu, Rabbuni, Tomáš).

P?esah

Znáte n?jaký další biblický p?íb?h, který vypadá jako popis událostí, ale popis to není? (nap?. Gn 1 — zpráva o stvo?ení)

Dala by se o vzk?íšení vytvo?it zpravodajská reportáž do televizních zpráv? Se staršími d?tmi m?žete vyzkoušet. (rozhovor se sv?dky, kte?í toho ale vlastn? moc neví, osoba, o které je ?e?, jaksi „nedostupná“ atd.)

Liturgie

Písn?

Svítá: 330 — *Velikonoční prozpěvování*; 357 — *Už světlo jitro nedělní*; 20 — *Buď tobě sláva*; 332 — *To anděl kámen odvalí*; 401 — *Zůstať s námi, Pane, když se stmívá*

Haleluja Amen: 108 — *Veselme se křesťané* (BTS 30)

Biblické texty k zapamatování

Já jsem ta cesta, pravda i život. Nikdo nepřejíží k Otci než skrze mne. (J 14,6)

Nepochybuj a věř! (J 20,27 b)

Modlitba

Pane Bože, děkujeme, že smrt nemá poslední slovo v našich životech. Děkujeme, že jsi nám v Ježíšově vzkříšení dal naději, že náš život nekončí v hrobě, nýbrž že pokračuje k tobě. Jinak než si umíme představit, ale bezpečně v Ježíšových stopách, který jde před námi. Amen.

Kam dále

<http://katecheze.evangel.cz/katechetické-přípravy/třetího-dne-vstal-z-mrtvých>

<http://katecheze.evangel.cz/katechetické-přípravy/vzkříšení>

<http://katecheze.evangel.cz/katechetické-přípravy/vzkříšení-pane>

Cílová skupina

[Předškolní](#)

[Školní](#)

Katechetické cykly

[Církevní rok](#)

Téma

[Velikonoce](#)

Biblický odkaz (kat)

[Jan 20,19–29](#)

[Lukáš 24,1–12](#)

[Marek 16,1–8](#)